

Mensen kleuren de samenleving

Mensen kleuren de samenleving

De keuzes waarmee het CDA inwoners van de gemeente Hardenberg wil dienen in de periode 2018-2022.

1. Inleiding, een palet aan ideeën uit de samenleving

De inwoners van de gemeente Hardenberg kleuren de samenleving. Jong, oud, ondernemer, werknemer, student, vader, moeder, vrijwilliger, leerling, bestuurslid van een vereniging, opa, oma, mantelzorger, vrijwilliger van een Plaatselijk Belang. In allerlei rollen en op veel verschillende plekken geven zij kleur aan hun eigen gezin, familie, vrienden en de buurt. De kring van mensen, waarop ze terug kunnen vallen. Maar ze geven ook kleur aan de samenleving in elke kern van onze prachtige gemeente. Samen schilderen aan een hechte, sterke en kleurrijke gemeenschap, waarin met samenwerking en omzien naar elkaar prachtige resultaten worden bereikt.

Precies deze kracht van mensen, die de samenleving kleuren, is voor het CDA gemeente Hardenberg reden geweest om een brede vertegenwoordiging uit de samenleving te betrekken bij de opstelling van dit verkiezingsprogramma.

Lokale partij, met lokale ideeën

Op basis van onder andere hun ideeën, hebben we de keuzes opgeschreven, waarmee we als CDA de inwoners van de gemeente Hardenberg graag willen dienen in de periode 2018-2022. Met herkenbare en kleurrijke mensen, vanuit de gehele gemeente Hardenberg, zijn we op dit moment de grootste lokale partij. We zijn gemotiveerd om onze keuzes voor een kleurrijke samenleving, samen met veel mensen en partijen uit de gemeente Hardenberg, werkelijkheid te laten worden.

Het CDA staat voor...

Christen democraten geloven dat mensen zijn geschapen naar Gods beeld. Dat betekent ook dat wij verantwoordelijkheid hebben te nemen voor de schepping en de mensen om ons heen (dichtbij en veraf) en dat we altijd moeten blijven bouwen aan een betere samenleving. Daarom staat het CDA voor:

Publieke gerechtigheid: Het CDA staat pal voor de rechtsstaat als onmisbare voorwaarde voor de bescherming van menselijke waardigheid. De overheid is er om samenleven mogelijk te maken voor ons allemaal. Een betrouwbare overheid stelt duidelijke grenzen en geeft mensen zekerheid. De overheid is er ook om onrecht te bestrijden, ze moet rechtvaardig zijn. En: de overheid moet een schild zijn voor jong en oud en iedereen die kwetsbaar is en niet mondig (genoeg) is om zelf voor hun recht op te komen.

Rentmeesterschap: Rentmeesterschap betekent de wereld beter achterlaten voor onze kinderen dan we haar zelf hebben gekregen. Dat geldt voor onze directe leefomgeving, maar ook voor alle belangrijke zaken in het leven van mensen in de gemeente Hardenberg.

Gespreide verantwoordelijkheid: "Van verzorgingsstaat naar verzorgingsstraat" drukt kernachtig uit wat we met dit uitgangspunt bedoelen. De erkenning van mensen, die initiatief nemen om iets voor hun straat of dorp te betekenen. Daarbij denken we aan oneindig veel verenigingen, organisaties, kerken etc. die hun steentje bijdragen aan de samenleving. En de vele mantelzorgers en vrijwilligers die alle dagen van het jaar klaar staan voor mensen die op hen kunnen rekenen. De kunst is hen te steunen, zonder als overheid de verantwoordelijkheid over te nemen en klaar te staan als het nodig is, maar vooral niet in de weg lopen. Solidariteit: we verdiepen ons in de zorgen van anderen. Solidariteit komt direct voort uit de Bijbelse opdracht om er voor de ander (de naaste) te zijn. En anderen te behandelen, zoals je zelf ook behandeld wilt worden, dan vervagen gemeentegrenzen en landsgrenzen en hebben we ook open oren en ogen voor de noden elders in de wereld.

3

*Wonen: Thuis in de
gemeente Hardenberg*

3

Wonen: Thuis in de gemeente Hardenberg

Ons doel is dat mensen zich thuis voelen op hun plek in de gemeente Hardenberg. Thuis is meer dan een huis, het gaat niet alleen om hoe je woont, maar ook hoe je de leefomgeving (groen, speelmogelijkheden) ervaart en welke voorzieningen (scholen, sport, winkels enz.) op redelijke afstand beschikbaar zijn. We vinden het erg belangrijk dat de woonwensen van onze inwoners centraal staan in het woonbeleid. Of nog een stap verder: dat mensen zelf een actieve rol spelen in het bouwen aan hun eigen woning, buurt en kern. Dat leidt tot straten en buurten, Waar mensen elkaar kennen en elkaar helpen.

Ons actieprogramma:

- Ruimte voor nieuwbouw in de kleine kernen met een voorkeur voor gezamenlijke ontwikkeling van kleinschalige plannen, zoals collectief particulier opdrachtgeverschap. (voorbeeld Bruchterveld).
- In de gemeente Hardenberg moet een voldoende gemixt aanbod zijn van (betaalbare) woningen voor jongeren, gezinnen en senioren.
- Voldoende woningen voor mensen met een laag inkomen en voor mensen, die door een noodsituatie dakloos dreigen te worden. Tevens moet er in samenwerking met de woningbouwcorporaties gezorgd worden voor voldoende woningen voor mensen met een zorgindicatie en voor statushouders.
- Experimenteren met "Levensloop bestendig bouwen 2.0". Dit zijn vernieuwde woonvormen voor jongeren en ouderen, waarbij jongeren in ruil voor lage(re) woonlasten ondersteuning bieden aan oudere burens, bijvoorbeeld op het gebied van vervoer, onderhoud en internet.
- Inzet op levensloopbestendig bouwen, zodat ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen in hun eigen dorp of kern.
- Optimale inzet van de rood-voor-rood-regeling (slopen in ruil voor een bouwkaavel) in het buitengebied.
- Extra inzet om bewoners van de categorie duurdere (huur)woningen te behouden voor de gemeente Hardenberg. Om de concurrentie met de omliggende gemeente te versterken moeten voldoende huurwoningen in het hogere segment beschikbaar zijn.
- De problematiek van de "inwoning" (woningen met een "I"-aanduiding bij dubbele bewoning) die zich met name voordoen in het buitengebied moet worden opgelost.
- Mogelijkheden, die het verruimde provinciale beleid biedt t.a.v. permanente bewoning van recreatiewoningen, moet lokaal worden vertaald.
- Stimuleren van ouderen om van hun grote grondgebonden huurwoning te verhuizen naar een meer passende woonruimte, om hiermee doorstroming voor gezinnen mogelijk te maken. Hierover willen we afspraken maken met de woningcorporaties over lagere (gewennings)huren.
- Nu het buurthuis "VeurMekkaar" in Bergentheim een plek heeft gekregen aan het Bastingplein wordt het tijd om ook de herinrichting van het plein zelf op te pakken.

4

Pas Op!
GLAD

Werken

"de Wiss

WELKOM
BEEF
Burgers
VEGA
OPEN
20:00 - 01:00

dedem

Werken

De ondernemers in de gemeente Hardenberg zorgen voor economische ontwikkeling van en banen voor eigen inwoners en mensen van buiten. Ondernemers hebben dan ook grote invloed op de ontwikkeling van de lokale economie en werkgelegenheid. De gemeente Hardenberg kan hen zo goed mogelijk ondersteunen en faciliteren, in samenwerking met kennisinstellingen en regionale samenwerkingsverbanden, zoals het Ondernemershuis Vechtdal en het Ondernemersstartpunt. En door het versterken van de lokale en regionale fysieke en digitale infrastructuur. De gemeente Hardenberg is sterk in de sectoren maakindustrie, recreatie & toerisme, de (verbrede) agrarische sector en de zorg. We doen het als Regio Hardenberg goed binnen het verband van de regio Zwolle. De samenwerking binnen de regio biedt kansen om jonge, startende ondernemers de ruimte te bieden. Daarvoor is het essentieel dat scholieren en studenten in de regio Hardenberg willen blijven wonen, of van elders naar onze gemeente willen komen. Ook de agrarische sector is nog steeds een economische speler van betekenis in de gemeente Hardenberg, die we kansen willen geven. Zij zijn immers de beheerders van ons prachtige buitengebied en dragen bij aan de vitaliteit van dorpen en kernen. Ingrijpen in ons landschap is vaak onomkeerbaar en moet, waar het gaat om het teruggeven van landbouwgrond aan de natuur, zorgvuldig worden overwogen. De kernen Hardenberg en Dedemsvaart vervullen centrumfuncties binnen onze gemeente. De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd om die centra nog aantrekkelijker te maken voor consumenten uit onze gemeente en de regio. Gezien de innovatie en ontwikkelingen in de detailhandel zijn aanvullende maatregelen nodig naast de aangetrokken centrummanager om een aantrekkelijke positie te waarborgen.

Ons actieprogramma:

- In overleg met betrokkenen in het centrum van Hardenberg komt er een onderzoek naar de vraag wat op langere termijn de gevolgen zijn van betaald parkeren op de bezoekersaantallen van het centrum van Hardenberg.
- Agrarische ondernemers moeten ruimte krijgen voor bedrijfsontwikkeling (met oog voor volksgezondheid en dierenwelzijn) of verbreding met nevenactiviteiten. Zoals landschapsbeheer, streekproducten en recreatieve mogelijkheden.
- Doorgaan met het ondersteunen van initiatieven, zoals het Ondernemershuis Vechtdal, Het Ondernemersstartpunt en Vechtdalprojecten, om jongeren economisch aan Hardenberg te binden en de innovatiekracht binnen de gemeente Hardenberg te versterken. Tegelijk moeten nieuwe initiatieven om bedrijfsleven en onderwijs beter aan elkaar te koppelen worden gestimuleerd. In de Kastanjehof blijft ruimte voor een "stadslab" van innovatieve startende bedrijven (start-ups).
- De kernen binnen de gemeente Hardenberg zijn heel verschillend. Ook als het gaat om de beleving van de zondag. Daarom moeten meer kerngericht besluiten worden genomen over de winkeltijden, waarbij alle lokale belangen en persoonlijke zorgen zo goed mogelijk worden afgewogen.
- Leegstaande panden in centra moeten tijdelijk beschikbaar kunnen komen voor nieuwe vormen van detailhandel: markthallen, pop-up stores, tijdelijke restaurants of kunst- en cultuuractiviteiten of exposities.
- In de winkelcentra van Hardenberg en Dedemsvaart wordt openbare Wi-Fi gerealiseerd, in samenwerking met de ondernemers. Dit biedt ook digitale mogelijkheden om consumenten nog actiever te boeien en te binden.
- Er moet onderzoek komen welke effecten mengvormen van winkels en horeca (blurring) hebben op de beleving van winkelen en verblijven in centra.
- Om compactere winkelcentra te realiseren, faciliteert de gemeente zowel verplaatsingen van detailhandel naar de centra van Hardenberg en Dedemsvaart, als de verplaatsing van niet in het centrum passende bedrijven naar het bedrijventerrein.
- Er moeten meer mogelijkheden komen om in vrijkomend agrarisch vastgoed nieuwe activiteiten te starten, die geen belemmering vormen voor de omliggende agrarische bedrijven.
- In samenwerking met de recreatiesector moet worden onderzocht hoe de groeiende Nederlandse markt op het gebied van zorgrecreatie beter benut kan worden.
- De diepgang/bevaarbaarheid van de Vecht moet worden verbeterd, om meer recreatievaart in de haven van Hardenberg aan te kunnen laten meren.
- Er wordt sterker ingezet op "duurzaam werk". Dat betekent dat tijdelijke "sociale" arbeidsplaatsen altijd gericht zijn op banen met perspectief.
- Er wordt binnen de gemeente Hardenberg sterker ingezet op Sociaal Ondernemerschap. Dat betekent dat iedereen de kans krijgt om met zijn eigen talenten een eerlijk inkomen te verwerven. In samenwerking met ondernemers en sociale instellingen willen we dit punt nader uitwerken en uitvoeren.
- Arbeidsvervoer (thuis-werk) moet worden toegevoegd aan doelgroepenvervoer, zodat mensen met een beperking altijd gelegenheid hebben om naar een werkplek te gaan en dat er geen belemmering is voor het kunnen invullen van een baan.
- Er komt onderzoek naar het opnieuw openen van station Bergentheim. En ook naar het realiseren van extra stops in Gramsbergen van de sneltrein Hardenberg-Emmen.

A blurred indoor scene, likely a public space or office. In the foreground on the right, the back of a person in a blue jacket is visible, sitting in a black wheelchair. In the background, a person is seated at a table, possibly working. A sign with 'WC' and a logo is visible in the background. The overall atmosphere is quiet and focused.

*Welzijn: Meedoen
in noaberschap*

5

Welzijn: Meedoen in noaberschap

Samenleven doe je niet alleen. Zeker in de regio Hardenberg wordt het begrip "Noaberschap" nog in praktijk gebracht. De helpende hand naar elkaar, om de zelfredzaamheid te versterken. Maar ook onderlinge hulp als mensen (tijdelijk) niet voor zichzelf kunnen zorgen. Mooie voorbeelden van initiatieven zijn: "Lutten Leeft", "Krimse Kracht", "Heemser Noaberschap" en het Diaconale Platform. Of het initiatief van de Plaatselijke Belangen in Ebbenbroek en Bruchterveld om inwoners te activeren voor vrijwillig tuinonderhoud en andere klussen in deze kernen. En wat te denken van de vele (jonge) mantelzorgers, die het heel normaal vinden om te zorgen voor een hulpbehoevend familielid, kennis of buurtgenoot.

Vrijwilligers, die zich op deze manier met hart en ziel inzetten voor anderen dichtbij of ver weg, zijn de basis voor de leefbaarheid en vitaliteit in de dorpen, wijken en buurten, in het asielzoekerscentrum en zelfs grensoverschrijdend. Zij nemen soms publieke taken over (Right to challenge). Of ze bedenken nieuwe vormen van dienstverlening, waar op dat moment behoefte aan is in een kern. Het CDA vindt dat dit soort initiatieven als bijvoorbeeld de initiatieven in De Krim voor een bundeling van sport, welzijn waardering verdienen en ruim baan moeten krijgen. Scholen, (sport) verenigingen en Plaatselijke Belangen spelen hierbij een belangrijke rol. De gemeente moet hierbij goed faciliteren. Soms door domweg los te laten en niet over te nemen. Soms in de vorm van geld en soms door ervoor te zorgen dat er werkbare regels zijn om het werk van vrijwilligers leuker en gemakkelijker te maken. "Samen doen" (ook de naam van het huidige beleidsplan) is daarbij onze basis. Ook als het gaat om "meedoen" in de samenleving. Wie door ziekte, werkloosheid, schulden of welke andere reden dan ook tijdelijk "geblokkeerd" wordt, mag rekenen op hulp en ondersteuning. Ons programma bevat actiepunten op het gebied van "Samen Leven", "Meedoen" en "Gezond Vitaal".

Onze actieprogramma "Samen Leven":

- Ruimte en middelen voor buurten en bewoners om hun eigen (groene) omgeving te onderhouden.
 - Privatisering en overdracht van sportvoorzieningen wordt (financieel) gestimuleerd.
 - (Sport)verenigingen die mensen uit de Participatiewet een plek bieden en begeleiden worden hierbij financieel ondersteund.
 - (Sport)verenigingen, die maatschappelijke opgaven oppakken (bijv. bewegingsactiviteiten ouderen, gezond gewicht activiteiten enz.) worden hierbij ondersteund.
 - Plaatselijke Belangen krijgen een kernbudget dat men vrij kan besteden aan zaken, die op dat moment prioriteit hebben in hun werkgebied.
 - Plaatselijke Belangen krijgen ondersteuning bij vragen uit de samenleving op het gebied van eenzaamheid, zorg, armoede en participatie. Welzijnsorganisaties (als bijvoorbeeld de Stuw) kunnen daarbij een rol vervullen.
 - Initiatieven voor beter en duurzamer beheer van geprivatiseerde sporthallen (bijv. Slagharen en Bergentheim) en het initiatief in de Krim om te komen tot een MultiFunctionele Accommodatie krijgen steun.
 - Een meerjarenplan voor de tijdige vervanging van kunstgrasvelden, waar de afgelopen periode veel is geïnvesteerd.
 - Behoud van scholen in de kleine kernen, door slimme vormen van samenwerking (bijvoorbeeld Radewijk-Den Velde) en combinatie van maatschappelijke functies.
 - Actualisatie beleidsplan "Stippen op de Horizon" over ontwikkeling schoolgebouwen basisonderwijs en een vergelijkbaar plan voor schoolgebouwen voortgezet onderwijs.
- Ons actie programma "Meedoen":
- Onderzoek naar (lokale) mogelijkheden voor de invoering van het basisinkomen. Dat geeft mensen, die tijdelijk langs de kant staan, rust om te werken aan zichzelf en een volgende stap te maken in hun werkzame leven.
 - De in Hardenberg opgestarte werkgroep die inclusiebeleid praktische invulling wil geven wordt voortgezet.
 - Onderzoek naar de mogelijkheden om in de door de gemeente aangeboden collectieve zorgverzekering voor kwetsbare groepen ("vechtdal vitaal polis") het meeverzekeren van het eigen risico en relatietherapie op te nemen.
 - Een innovatief en actief armoedebeleid, met behoud van de huidige goede onderdelen, zoals preventie en "schuldhulpmaatjes".
 - Er komt één vast aanspreekpunt voor o.a. sport- en andere verenigingen en thuiszorg-organisaties, waar signalen van armoede kunnen worden gemeld.
 - Inzet van de methode "Mobility Mentoring" voor de armoede-aanpak bij gezinnen.

5

5

Samenleven doe je niet alleen. Zeker in de regio Hardenberg wordt het begrip "Noaberschap" nog in praktijk gebracht. De helpende hand naar elkaar, om de zelfredzaamheid te versterken. Maar ook onderlinge hulp als mensen (tijdelijk) niet voor zichzelf kunnen zorgen. Mooie voorbeelden van initiatieven zijn: "Lutten Leeft", "Krimse Kracht", "Heemser Noaberschap" en het Diaconale Platform. Of het initiatief van de Plaatselijke Belangen in Ebbenbroek en Bruchterveld om inwoners te activeren voor vrijwillig tuinonderhoud en andere klussen in deze kernen. En wat te denken van de vele (jonge) mantelzorgers, die het heel normaal vinden om te zorgen voor een hulpbehoevend familielid, kennis of buurtgenoot.

Vrijwilligers, die zich op deze manier met hart en ziel inzetten voor anderen dichtbij of ver weg, zijn de basis voor de leefbaarheid en vitaliteit in de dorpen, wijken en buurten, in het asielzoekerscentrum en zelfs grensoverschrijdend. Zij nemen soms publieke taken over (Right to challenge). Of ze bedenken nieuwe vormen van dienstverlening, waar op dat moment behoefte aan is in een kern. Het CDA vindt dat dit soort initiatieven als bijvoorbeeld de initiatieven in De Krim voor een bundeling van sport, welzijn waardering verdienen en ruim baan moeten krijgen. Scholen, (sport) verenigingen en Plaatselijke Belangen spelen hierbij een belangrijke rol. De gemeente moet hierbij goed faciliteren. Soms door domweg los te laten en niet over te nemen. Soms in de vorm van geld en soms door ervoor te zorgen dat er werkbare regels zijn om het werk van vrijwilligers leuker en gemakkelijker te maken. "Samen doen" (ook de naam van het huidige beleidsplan) is daarbij onze basis. Ook als het gaat om "meedoen" in de samenleving. Wie door ziekte, werkloosheid, schulden of welke andere reden dan ook tijdelijk "geblokkeerd" wordt, mag rekenen op hulp en ondersteuning. Ons programma bevat actiepunten op het gebied van "Samen Leven", "Meedoen" en "Gezond Vitaal".

Ons actieprogramma "Gezond Vitaal":

- Er komen proefprojecten voor zorgneutrale wijken. Dat zijn wijken, waarbij vraag en aanbod op het gebied van zorg (ervaringsadvies, eenzaamheid, vervoer enz.) op elkaar worden afgestemd. Initiatieven, zoals Bruchterveld en Ebbenbroek zijn voorlopers. Maar er is meer mogelijk.
- Ondersteuning van scholen en sportverenigingen voor het realiseren van een "gezonde kantine".
- Ondersteuning van sociaal ondernemende sportverenigingen, die bewegingsprogramma's realiseren voor ouderen. Goed voor gezondheid, vitaliteit en voorkoming van eenzaamheid.
- Stimulering van initiatieven op het gebied van "samen eten".
- Ondersteuning van projecten voor mantelzorgers om even op adem te komen en/of om met training/coaching beter om te kunnen gaan met hun situatie.
- Voortzetting van het Mantelzorgcompliment, als waardering.
- Stimulering uitbouw Vitaal Vechtdal, waarbij zorgverleners samen met zorgverzekeraars werken aan preventie en vroegtijdige signalering en aanpak.
- Meer aandacht voor het bewegingsvriendelijker inrichten van buurten en pleinen, met o.a. "Spelen in het groen". Waarbij ook beter wordt ingespeeld op de behoeften van kinderen en jongeren in de buurt. Bijvoorbeeld in Sibculo (tijdelijke skatebaan) en Hardenberg (speel en doe park Oosteinde) zijn op onbestemde buitenruimte wensen ingevuld.
- De gemeente steunt waar nodig de openlucht zwembaden, die grotendeels draaien op vrijwilligers.

6

de Fontein

*Jongeren: De jeugd
heeft de toekomst*

6

Jongeren: De jeugd heeft de toekomst

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Daarom is het belangrijk dat jongeren op allerlei gebied een goede start kunnen maken in de gemeente Hardenberg. Veilig opgroeien en onbekommerd buiten kunnen spelen zijn daarbij belangrijk. Het is voor de kracht van onze dorpen en kernen belangrijk dat ze op latere leeftijd niet allemaal wegtrekken voor studie of werk, maar dat we hen in onze eigen regio voldoende kunnen bieden op het gebied van opleiding, uitgaan, werk, wonen en voorzieningen. We vinden het belangrijk dat jongeren al vroeg in hun leven maatschappelijk betrokken raken; zich verbonden voelen met de samenleving waarin ze mogen opgroeien. En zich daarom op hun eigen manier willen inzetten voor hun omgeving. Het onderwijs kan daarbij een sleutelrol vervullen door het aanbieden van kennis van de samenleving waarin ze leven en leren hoe ze daaraan kunnen bijdragen. Voor jongeren, die tijdelijk uit balans zijn, willen we een goed vangnet bieden, zodat ze een nieuwe start kunnen maken.

Ons actieprogramma:

- Het starten van projecten om jongeren weerbaar te maken op en voor sociale media. Ook om digitaal pesten (of gepest worden) te voorkomen.
- Onderzoek of er draagvlak is voor het oprichten van een Jongerenraad Hardenberg, die het gemeentebestuur gevraagd en ongevraagd adviseert.
- Er moet een leuk, eigentijdse digitaal platform komen met informatie en doorverwijsmogelijkheden over wonen, opleidingen, uitgaan, gezondheid, vervoer, sport etc. voor alle jongeren in Hardenberg.
- Bottum up projecten om jongeren te motiveren voor sport en survivalprogramma's in de natuur willen we faciliteren, omdat sport meer is dan alleen bewegen. Het levert sociale contacten op en weerbaarheid. Geldgebrek van jongere of ouders, mag geen beperking zijn.
- Onderzoek naar de behoefte van jongeren (en ouderen) op het gebied van openbare sportvoorzieningen, nu steeds meer mensen geen lid zijn van een vereniging en op eigen initiatief willen sporten.
- Voortzetting van logopedie-screening op basisscholen.
- Het opnieuw invoeren van een maatschappelijke stage of andere vormen van maatschappelijke oriëntatie, die rekening houdt met de individuele kwaliteiten en interesses van de betreffende jongeren.
- Ontwikkelen van programma's, met als doel om de behoeften van het bedrijfsleven en de inhoud van het onderwijs beter op elkaar te laten aansluiten. Het RTC (Regionaal Techniek Centrum) vervult daarbij een belangrijke rol voor technische opleidingen.
- Extra aandacht voor jongeren met een achterstand of een afstand tot de arbeidsmarkt. Uitgangspunt daarbij is dat jongeren tot 30 jaar verplicht worden om te werken of te leren, binnen hun eigen mogelijkheden.
- Het CDA-initiatief van het jaarlijkse Jeugdlintje, wordt voortgezet.
- Er moet een doorstroomconsulent komen voor kwetsbare jongeren, die 18 worden en daardoor tussen de "Jeugdwet" en de "WMO" terechtkomen. Hiermee kan worden voorkomen dat hulpverlening stopt of uitvalt.
- Onderzoek of de gemeente voldoende lokale sturingsmogelijkheden heeft om eigen innovatieve keuzes te maken op het gebied van jeugdzorg, dat nu vooral regionaal wordt uitgevoerd.
- In samenwerking met het lokale onderwijsveld onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om kinderen te stimuleren en te beoordelen op meer dan alleen de citoresultaten. Hoe realiseren we in samenwerking met het onderwijs meer maatschappelijk vaardige leerlingen, waarbij niet alleen rekening wordt gehouden met leerprestaties, maar ook met drijfveren en motivatie.
- de Professor Waterinkschool (speciaal basisonderwijs) vangt steeds meer leerlingen op die anders naar het speciaal onderwijs in Zwolle zouden gaan en die dan gebruik moeten maken van het gemeentelijk vervoer. Onderzocht moet worden of de besparing op de vervoerskosten toegevoegd kan worden aan het speciaal basisonderwijs.
- Er gaat veel geld naar voorlichting om obesitas bij kinderen te voorkomen, maar initiatieven als actieve spelvormen als huttedorpen, kindervakantiekampen en scouting blijven vaak buiten beeld. Wij vinden dat dit moet veranderen.

7

*Ouderen: Omzien naar
elkaar en eenzaamheid
voorkomen*

Ouderen: Omzien naar elkaar en eenzaamheid voorkomen

Ouderen worden veel ouder. Velen van hen kunnen nog tot op hoge leeftijd zelfstandig wonen en zetten zich op allerlei manieren in als vrijwilliger en mantelzorger (1 op de 8 65+ers). Deze inwoners, vaak georganiseerd in lokale groepen, verdienen ondersteuning voor hun waardevolle werk. Er is echter ook een groeiende groep ouderen, die vooral vanwege gezondheid noodgedwongen afhaakt. Omdat hun partner overlijdt en kinderen niet direct om de hoek wonen, valt het sociale netwerk weg. Deze groep verdient extra aandacht.

Ons actieprogramma:

- In samenwerking met woningcorporaties worden de mogelijkheden gecreëerd voor levensbestendig wonen.
- Onderzoeken en faciliteren van nieuwe vormen van "openbaar vervoer", zoals bijvoorbeeld "Auto-maatje".
- Versterken signaleringsfunctie thuiszorgorganisaties en huishoudelijke hulp om zorgvragen en eenzaamheid bij het meldpunt Samen Doen neer te leggen.
- In samenwerking met vrijwilligers van o.a. Plaatselijke Belangen en met ondersteuning van de Stuw worden programma's opgesteld om ouderen te helpen waaronder het behouden van hun netwerk.
- Gemeentebreed stimuleren van mogelijkheden om goedkoop gezamenlijk te eten. Voorbeelden: Alfa-college en Buurtkamer in Hardenberg en: "VeurMekaar" in Bergentheim.
- Het starten van een project "Senior Buddy's", waarbij buurtbewoners op vrijwillige basis ouderen informeel begeleiden en ondersteunen.
- Voldoende mogelijkheden voor ouderen bij de gemeente om "op papier" hun aanvragen en andere zaken te blijven regelen. Hierbij niet doorschieten in alles online.
- Meer aandacht in zorgopleidingen voor zorgvragen van ouderen en hoe mantelzorgers door zorgprofessionals kunnen worden begeleid.

A man with short, dark hair and a slight smile stands in front of a modern, multi-story building at dusk. He is wearing a dark grey suit jacket over a light blue button-down shirt. The building behind him has several windows, some of which are illuminated from within, creating a warm glow. The sky is a pale, clear blue. The man's arms are crossed, and he is looking directly at the camera.

*Duurzaam:
Energieopwekking,
klimaatadaptie en
circulaire economie*

Duurzaamheid: Energieopwekking, klimaatadaptatie en circulaire economie

Werken aan een duurzame toekomst vraagt forse inspanningen. Het is een grote (financiële) opgave om alle woningen te verduurzamen. Maar er ligt ook een maatschappelijk inspanning: energie- opwekking vindt steeds dichterbij huis plaats. Dat vraagt om acceptatie van opwekkingsmogelijkheden, zoals zonneparken, windmolens en biovergisters. Maar de urgentie is groot. Huidige energiebronnen raken uitgeput en we moeten stappen zetten om de wereld leefbaar te houden voor onze kinderen. De sleutel voor deze transitie is de vorming van lokale energiecoöperaties, met lokaal maatwerk. Waarbij de opbrengsten van lokale energie opwekking zoveel mogelijk lokaal beschikbaar komen voor investeringen in de eigen kern. Goede voorbeelden in de gemeente Hardenberg zijn: Lutten Levert, Duurzaam opknappen gebouw Spartelvijver Sibculo, de energiecentrale Balkbrug en de levering van warmte van Wavin aan het zwembad in Hardenberg. Maar duurzaamheid is ook klimaatadaptatie: meer (regen) water en meer droogte, door klimaatverandering, zorgen in de toekomst voor wateroverlast en watertekort. De overlopende straten in Balkbrug staan nog scherp op het netvlies.

In samenwerking met provincies en waterschappen moet dit probleem worden opgelost. Daarnaast gaat het bij duurzaamheid om de circulaire economie: hoe zorgen we ervoor dat we een zo'n groot mogelijk deel van ons afval kunnen hergebruiken als grondstoffen. En: hoe stimuleren we onszelf als gemeente, maar ook ondernemers om duurzaam in te kopen?

Ons actieprogramma:

- Onderzoek naar mogelijkheden voor innovatieve duurzame energieopwekking als windversnellers of zonneparken bij zandafgravingslocaties.
- Ondersteuning en stimulering van lokale energieprojecten, zoals nu al in Lutten, Sibculo en Balkbrug en uitbouwen van het warmtenetwerk.
- Bij voorkeur worden (grootschalige) zonneparken niet aangelegd op landbouwgronden.
- Als gemeente geven we zelf het goede voorbeeld. We gebruiken duurzaam opgewekte energie en kopen duurzaam in. Bijvoorbeeld: vraag bij aanbestedingen aan leveranciers om voor duurzame oplossingen te kiezen en voor producten die langer meegaan, minder onderhoud vragen en minder afval realiseren.
- Stimuleren decentrale energieopwekking door mestvergisting. Dit geeft de landbouw mogelijkheden voor bedrijfsverbreding.
- Stimuleren en ondersteunen van CO₂-neutrale woningbouw, te beginnen met Marslanden II
- In de afspraken met woningcorporaties worden verplichtingen vastgelegd over verduurzaming van hun eigendom.
- Ontwikkeling actieprogramma duurzame scholen (inclusief bewustwording en educatie): zonnepanelen, afvalscheiding, beperking watergebruik enz.
- Instellen van een duurzaamheidsfonds, van waaruit duurzaamheidsleningen kunnen worden verstrekt aan verenigingen die energiebesparende maatregelen willen treffen in hun gebouwen.
- Onderzoek of het mogelijk is om bedrijven en consumenten met "groene plannen" (bouw, renovatie organisatie evenementen) korting te geven bij de leges voor vergunningen.
- Uitbreiding gemeentelijk rioleringsplan met klimaatadaptatieve maatregelen. Met onder meer aandacht voor "groene daken" voor het opvangen van regenwater.
- De gemeente stelt een regenton beschikbaar aan huishoudens die het regenwater willen opvangen voor eigen gebruik.
- Vanuit het principe "de vervuiler betaalt" blijven inzetten op het betaalbaar gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval, zodat zoveel mogelijk onderdelen daarvan kunnen worden hergebruikt als grondstof voor nieuwe producten. Milieuwinst van inzameling van GFT in het buitengebied is niet nodig, omdat daar voldoende ruimte is om groente-, fruit- en tuinafval te composteren.
- Een actieprogramma uitwerken om (met behulp van subsidies van andere overheden) asbestdaken in de gemeente Hardenberg te verwijderen en zo mogelijk te vervangen door duurzame, energie-opwekkende daken.

A photograph of a town square or street scene. In the background, there are brick buildings with gabled roofs and chimneys. A large, bare tree is visible on the left. The sky is overcast and grey. In the foreground, there are blurred figures of people walking and riding bicycles. A green rectangular box is overlaid on the lower half of the image, containing white text. The text reads:

Streekfunctie: Kansen voor economie, recreatie en voorzieningen

Streekfunctie: Kansen voor economie, recreatie en voorzieningen

De regionale streekfunctie van de gemeente Hardenberg zorgt voor een economisch sterke positie in de regio. We hebben letterlijk meer ruimte voor economische groei en bedrijvigheid. De streekfunctie zorgt er ook voor dat ontwikkelingen als een nieuw ziekenhuis, het gezondheidspark, het LOC+, theater de Voorveghter, de stationsomgeving en de sportboulevard mogelijk zijn. Dankzij de streekfunctie wordt er ook flink geïnvesteerd in een betere bereikbaarheid van Hardenberg via de weg, per spoor, via het water en via de digitale snelweg. Hardenberg blijft met haar streekfunctie een belangrijke speler binnen de regio Zwolle. Daarbij past een veilige N377 door Balkbrug naar het attractiepark Slagharen. In 2017 is de lijn met Twente versterkt door de banden aan te halen met de gemeente Tubbergen, van waaruit veel mensen in Hardenberg werken, naar school gaan of naar het ziekenhuis. Verbetering van de bereikbaarheid is hierbij speerpunt. Samenwerking op onder meer het gebied van "economie en werk" is er ook met Drentse en Duitse gemeenten. Recreatie en ontspanning zijn ook elementen die passen bij de streekfunctie. Voorbeelden als Dedemsvaart Natuurlijk, het ballonnen festival de Dion-triatlon, maar ook het vergroten van de belevingswaarde van de Vecht laten zien dat het kan en dat het, wat het CDA betreft, nog meer kan worden. Ook de nieuwe sportboulevard nodigt uit tot het organiseren van evenementen.

Ons actieprogramma:

- De plannen van rondom het stationsgebied gaan van tekentafel naar uitvoering.
- Goede verbindingen via spoor, weg en water van en naar de gemeente Hardenberg zijn noodzakelijk: we blijven samenwerken met Coevorden en Emmen aan de doortrekking van de spoorlijn Emmen-Groningen. Ook de plannen voor een spoorverbinding tussen Coevorden en Duitsland gaan we betrokken volgen.
- De sector recreatie en ontspanning moet steviger worden toegevoegd aan de streekfunctie van Hardenberg. Initiatieven rondom de Vecht kunnen daarbij leidend zijn.
- De gemeente blijft zich met menskracht en zo nodig geld actief inzetten voor de economische agenda van de regio Zwolle. Met de focus op de krachtige sectoren waar Hardenberg sterk in is: logistiek, agri & food, kunststoffen, health en lifescience en vrijetijdseconomie.
- Hardenberg blijft participeren in het economische werkgelegenheidsprogramma "Vierkant voor werk", samen met de gemeenten Hoogeveen, Emmen en Coevorden.
- Hardenberg zet in op het binnenhalen van of het zelf organiseren van topsport en/of culturele evenementen van bovenregionaal niveau.
- Versterken van het imago van de regio Hardenberg, in samenwerking met (recreatie) ondernemers. Eén van de ideeën is om Open Bedrijvendagen te organiseren, waarbij inwoners en mensen van buiten kunnen zien welke mooie bedrijven actief zijn in de regio Hardenberg.
- Vechtdalbrede samenwerking binnen de sector recreatie en toerisme vraagt om een toeristische agenda met afstemming van alle activiteiten.

*Rol van de overheid
en financiën*

A man in a dark suit and glasses is smiling and looking towards the camera. He is standing in front of a brick building with a dark tiled roof. In the background, there is a windmill and a weather vane with a sheep and birds. A blue and yellow flag is visible on the left. The scene is outdoors on a cobblestone street.

Rol van de overheid en financiën

De gemeente is er voor de inwoners en niet andersom. De kracht zit bij de mensen in de samenleving. Hun ideeën, initiatieven en wensen zijn leidend. Het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie zijn daaraan ondersteunend. Het doel is om naast initiatiefnemers te staan, hen de ruimte te geven en te faciliteren. De rol van de gemeente is steeds vaker "Mede mogelijk maken", in plaats van zelf trekker te zijn en uitvoerder. Daarom is het belangrijk om inwoners, ondernemers en organisaties ook te betrekken bij de koers van de gemeente en (nieuwe) beleidsvraagstukken, zoals bijvoorbeeld de invoering van de Omgevingswet. En dat alles binnen de financiële mogelijkheden. Het gemeentelijke huishoudboekje behoort op orde te zijn, inclusief een appeltje voor de dorst in moeilijker tijden. Uitgaven moeten bijdragen aan de maatschappelijke doelen.

Ons actieprogramma:

- Het afschaffen of vereenvoudigen van verplichtingen (protocollen, invulformulieren, verantwoordingsdocumenten), waaraan organisaties en vrijwilligers nu moeten voldoen. Deze "bijzaken" leiden af van waar het werkelijk om gaat en ze belemmeren positieve ontwikkelingen.
- Inwoners krijgen elk jaar bij hun OZB-aanslag een korte toelichting op waar het gemeentelijke geld aan wordt uitgegeven en welke resultaten daarmee worden bereikt.
- De gemeente richt zich meer op ondersteuning en het mede-mogelijk-maken van particuliere initiatieven (bijvoorbeeld secretariële ondersteuning voor duurzaamheid corporaties), in plaats van zelf overal het voortouw in te nemen. Hiervoor wordt een brede gereedschapskist ontwikkeld, die door kennis en ervaring steeds wordt geactualiseerd en zo een vliegwieleffect veroorzaakt. In de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie BOH krijgt de invulling van deze "nieuwe rol" een prominente plek.
- Er moet een "Knooppunt" komen waar organisaties en mensen met ideeën en initiatieven terecht kunnen voor informatie, ondersteuning en contact met anderen in de gemeente Hardenberg. De gemeente moet meer de rol pakken van verbinder van partijen.
- De gemeente kijkt steeds minder naar het principe van "precedentwerking". Niet elke kern of dorp is hetzelfde. De wensen en behoeften kunnen per kern dan ook anders zijn. Daarom moet er in toekomstige dorpsvisies voldoende ruimte zijn om lokaal ondersteuning te kunnen verlenen, zonder gemeentebrede regelingen.
- Mede daarom: het starten van experimenten met buurtbudgetten.
- Onderzoek naar activiteiten of beleid, dat in tegenspraak is met het stimuleren van initiatieven uit de samenleving. En vervolgens bepalen of deze zaken kunnen worden gestopt of afgestoten.
- Er is voldoende budget beschikbaar voor ondersteuning van lokale en kleinschalige evenementen. De leges, die vrijwilligersorganisaties voor deze evenementen moeten betalen, worden geschrapt. Tevens wordt aan de evenementen een meerjarenvergunning verstrekt. Dat ontlast de organisatoren en de gemeente. Deze plaatselijke activiteiten dragen bij aan de sociale samenhang in dorpen en kernen. En ze ondersteunen financieel het werk van vele vrijwilligers.
- De gemeente werkt met een sluitende structurele meerjarenbegroting. Overschotten in de reserves mogen ingezet worden voor incidentele uitgaven.
- De onroerendzaakbelasting wordt jaarlijks met niet meer dan de inflatiecorrectie verhoogd. De gemeentelijke belastingen zijn niet hoger dan in vergelijkbare gemeenten. Dit geldt zowel voor inwoners als bedrijven.

